

Kak namakam prawu swobodu?

**Ja móžu wšitko přez toho,
kiž mje posylnja.**

Fil 4,13

Hdyž běch džěčo, čitach wěsty čas rady knihi českeho spisowacela Ondřeja Sekory wo mrowi Ferdinandže. Na jednu scenu so w zwisku z našim hronom dopominam: Ferdinand załoži reparaturownju, za kotruž wumysli sej jako wabjenske hesło „Móžu wšitko, wěm wšitko, reparuju wšitko“. Znajmjeńša sej to tak spomjatkowach z dawnych lět džěcatstwa. Bórže přińdže stonóžka ze swojimi džěćimi, kotraž sej přeješe, zo by džěćom črije sporjedził. Telko nóžkow a telko črijow, kiž dyrbjachu so reparować! Bórže so mrowi Ferdinandej wostudži. Wón tola wšitko njemóžeše.

Japoštoł Pawoł pisa Filipiskim, zo zamóže wšitko, drje nic sam ze sebjě, ale z Božej pomocu. Móžeše wón kuzlać? Zawěsće nic. Što so potom chowa za jeho wuprajnjom, kotraž je postajene jako hesło za měšac meju?

Spytajmy, sej wuprajnje japoštoła wujasnić z tym, zo sej wobhladamy, hdy a hdže je wón je napisał. Wokoło lěta 55 bě wosadu we Filipi jako přenju na europskim kontinencie załožil. Po wěstym času čehnješe dale, wosta pak přez posołow a z listami z njej w zwisku. W Efezu jeho zajachu a do jastwa tyknychu. Nimamy sej antiske jastwa kaž naše předstajić. Wuměnjenja běchu wšelake, cyle po woli wyšnosće móžeše přebytk w jastwje lochki abo čežki być. Najskerje měješe Pawoł trochu swobody, dokelž nasta w jatbje naš list na Filipiskich. Zastaranje jatych z jědžu mějachu zwjetša znaći abo přiwuzni na starosći, kotřiž móžachu žiwidła pola stražowarjow wotedać. Pawoł pak žanu swójbu njeměješe, tak zo bě pokazany na pomoc z wosadow.

Tež Filipiscy křescenjo za njeho dary hromadžachu, kotraž přinjese wěsty Epafroditos do jastwa. Nimoměry zwjeseleny so Pawoł pola nich podžakowa: „Sym pak wšitko dóstał a mam wšeho nadosć. Wšeho mam

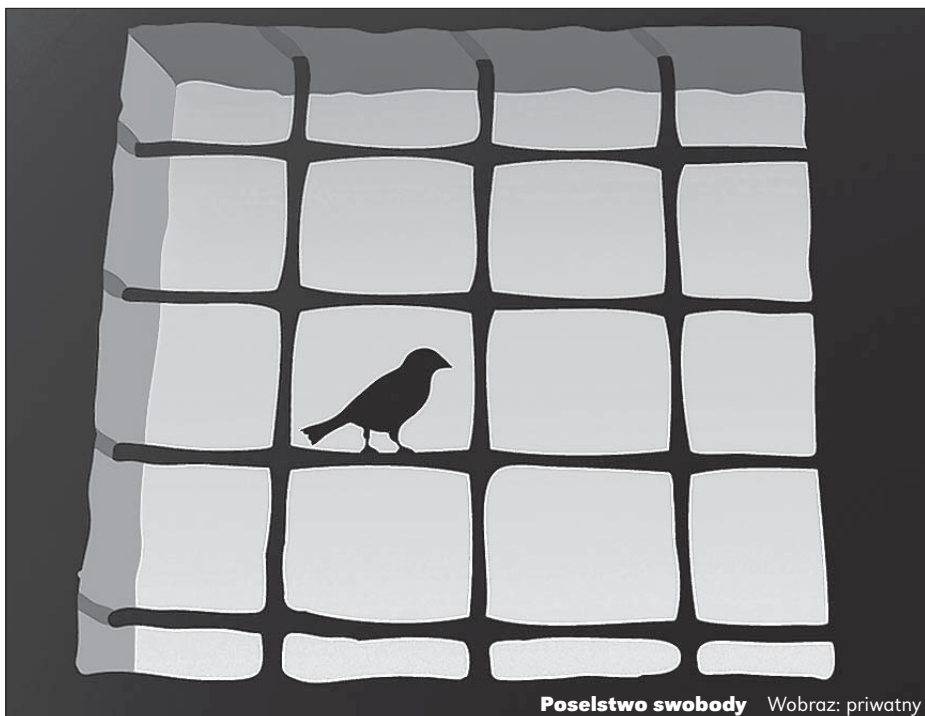
bohaće, po tym zo sym wot Epafrodita dóstał, štož bě wot was přišlo.“ (Fil 4,18) Njeměješe žaneje nuzy, „přetož sym nawuknył, so spokojić z tym, kaž so mi dže. Ja móžu poniženy być a móžu wysoki być; sym na wšo a štožkuli zwučeny: woboje, móžu syty być a hlód tradać, móžu wjace hač dosć měć a nuzu čerpeć.“ (Fil 4,11 sc.) W tutym zwisku napisa tež sadu: „Ja móžu wšitko přez toho, kiž mje posylnja.“

Pawołej njeńdžeše potajkim wo wotstrojnjenje nuzy, ale zo wutra w položenju, kiž bě jemu napoložene. Njech bě to hlód w jastwje, njech bě to ponižowace zadžerženje stražnikow – ničo jemu nješkodžeše, dokelž Bóh jemu mocy da, zo by wšitke wobčežnosće derje znjest. Kajka je to kruta wěra!

Tuta mysl móže tež nam pomhać. Kak wobchadžamy ze swojej nuzu abo ze swojimi problemami? Druhdy so nam poradži položenje změnić. Tola njemóžemy kuzlać. Njemóžemy tež kaž mrowja Ferdinand jed-

norje prajić: „Móžu wšitko, wěm wšitko, reparuju wšitko.“ Tajke něšto stanje so jenož w bajce abo w džěćacych knihach. Wšelaka nuz wostanje. Wot Pawola móžemy wuknyć, zo mamy so na to dobre a na to zle nastajić, zo bychmy z wobojim žiwi być móhli. Hdyž njemóžemy položenje změnić, dyrbymy swoje nastajenje k položenju změnić – tak bychmy to móhli skrótka prajić. Mamy wšelake čerpenje přiwzać jako swoje.

Kak dóndu k temu, zo wutrajy we wobčežnych wobstojnosćach? Za to je wěsty trening trěbny. Nimo čělnych zwučowanjow pomha tež rozestajenje z Božim słowom, kotraž nas posylnjuje a na zle časy přihoťuje. Naše nastajenje so změni, hdyž so na Boha spuścamy, jemu přewinjenje swojeje nuzy přicpěwamy abo wot njeho pomoc w čežkich chwilach wočakujemy. Prawu swobodu namakamy, hdyž přiwzamy to, štož je nam napoložene, njech je dobre abo zle, z Božej ruki. **Jan Malink**

Cyrkwinskej swjedženjej w meji

Lube džěci, w zašłym měsacu swječachmy jutry – zrowastanjenje našeho knjeza Jezusa Chrystusa. Nětko w meji swjećimy dalšej wažnej swjedženjej cyrkwinskeho lěta.

Prěni je BOŽE SPÉČE, kotrež swjećimy 40 dnjow po jutrach. Na tutym dnju dopominamy so na to, zo zběhny so Jezus před woćemi swojich wučomnikow do njebjes. Do toho bě jim

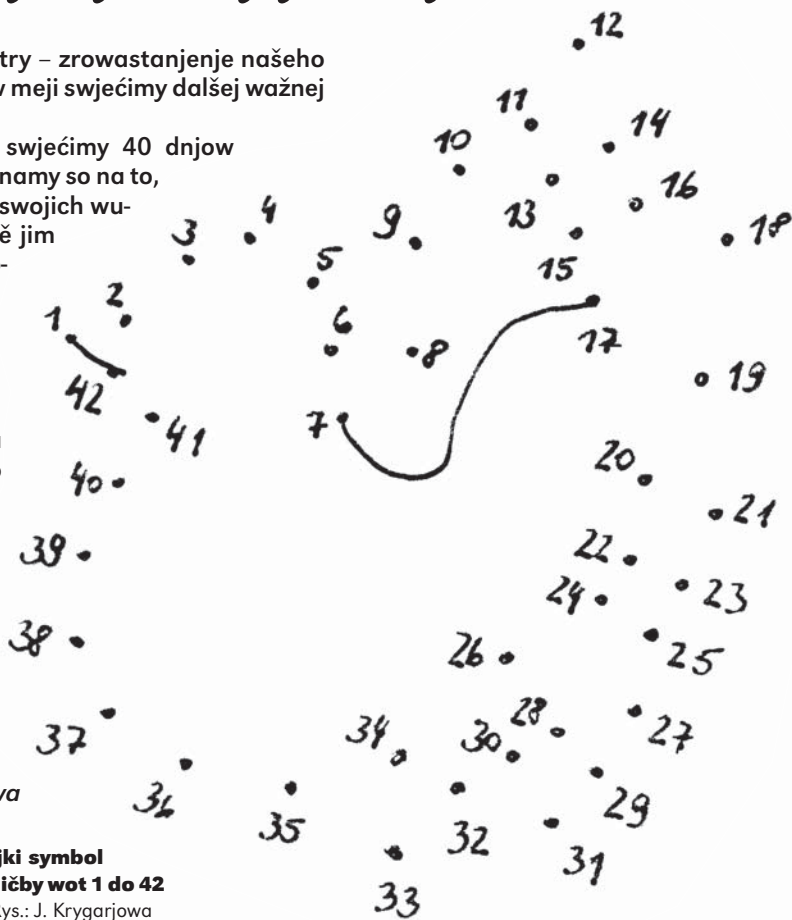
prajił, zo pósće jim Swjateho Ducha. A zo maja dobre poselstwo wo Jezusu po cyłym swěće rozšěrić. Tak dołho mějach wučomnicy w Jerusaleme wostać. Na slědowacych dnjach so wučomnicy stajnje zaso schadzowachu, zo bychu so modlili a na to čakali, zo by so Jezusowe slubjenje dopjelnilo.

Džesać dnjow po tym, zo bě so Jezus k swojemu Wótcej wrócił, zběhny so w rumnosći, w kotrejž so wučomnicy runje modlachu, wulke šumjenje, nimalle kaž wichor. Wučomnicy widžachu wohnite jazyki, kotrež so džělahu a na kóždého z nich sadžichu. Jazyki jich ze Swjatym Duchom napjelnichu. A kóždy z nich započal w druhej rěči předować. Nadobo wšitcy, wšojedne, kotru rěč rěčachu, jednoho z wučomnikow zrozumichu. W běhu tuteho dnja přizamkny so 3 000 ludźi wučomnikam Jezusa. Tutón podawk wjedžeše k załoženju přenjeje křesćanskeje wosady w Jerusaleme. Swjećimy SWJATKI narodni křesćanskeje cyrkwe.

Janina Krygarjowa

Za Swjateho Ducha znajemy wšelake symbole. Jedyn tajki symbol sym wam jako ličbowe hódančko narysowała. Zwjazajće ličby wot 1 do 42 w prawym rjěže. Spóznaće symbol?

Rys.: J. Krygarjowa

Delnjoserbski Nowy zakon dopřehladali

Wot srjedź decembra hač k jutram je skupina dobrowólnych přehladowała wšitke 260 stawow digitalneho wotpisa Noweho zakona, cyłkownje wjac hač 360 stron. Zaměr kooperacije Serbskeho instituta a spěchowanskeho towarstwa za delnjoserbsčinu w cyrkwi je skorigowanje digitalneje wersije poslednjeje cyłkowneje edicije delnjoserbskeje biblije z lěta 1868. Přehla-

dany tekst ma so dospołnje kryć z originalnej, čišćaneje (a zaskenowaneje) předtohu.

Skupina wobsteji ze šěsć dobrowólnych, kotřiž pochadzeja z Choćebuza a wokolnych serbskich wsow. K nim słušataj tež studentka z Lipska a přećel Serbow z Pólskeje. Jich džělawosć koordinuje Serbski institut hromadze z dr. Christianu Piniekowej, kotraž je dobrowólnikow namakala a nawabiła.

Hnydom po jutrach su so zetkali, zo bychu so po přenjeje etapie rozmołweli wo dotalnych nazhonjenjach. Nětko chcedza so dać do knihow Stareho zakona, započec chcedza z korekturu psalmow.

Wěriwi móža so tuž na to wjeselić, zo budže tekst bórže zaso přistupny – a to nic kaž dotal jenož antikwarisce, ale tež w interneece. **dr. Fabian Kaulfürst**

W sakskej krajnej cyrkwi wola noweho biskopa

Wot 29. do 31. meje zeždze so 27. krajna synoda k wurjadnemu posedženju, na kotrymž wuzwoli noweho krajneho biskopa. Štyrjo kandidaća předstajichu so krajnej synodze na spočatku jeje nalětnjeho schadzowanja 17. apryla 2015 w Drježdžanach. K wólbje staja so scěhowacy kandidaća:

Wyši krajnocyrkwinski rada **Dietrich Bauer** (55) je wot 2009 decernent za wosadny natwar, dušepastyrstwo a medije w krajnocyrkwinskim zarjedze w Drježdžanach. Swoje přenje farske městno měješe w Bukecach w Hornjej Łužicy. Wot 2000 do 2006 nawjedowaše předarski seminar

w Lipsku, hdžež skutkowaše hižo wot 1995 jako studijny nawoda.

Młodžinski farar **Tobias Bilz** (50) nawjeduje wot 2007 młodžinske džěto krajneje cyrkwe. Do toho bě šěsć lět młodžinski farar w Stollbergu a před tym 16 lět wosadny farar w Erlbachu-Kirchbergu w Rudnych horach.

Fararka **Margrit Klatte** (47) nawjeduje wot lěta 2011 wosadu w Drježdžanach Nowym měsće. Do toho skutkowaše wot 2003 do 2011 jako wosadna fararka blisko Freiberga. Po dotalnych planowanjach nastupi lětsa w juniju zastojnstwo personalneje decernentki w krajnocyrkwinskim zarjedze.

Farar **dr. Carsten Rentzing** (47) je wot lěta 2010 farar w Markneukirchenje we Vogtlandze. Před tym zastawaše jednaće lět farske zastojnstwo w Annabergu-Buchholzu. Wón přisluša 27. krajnej synodze a zastupuje saksku krajnu cyrkej w 12. EKD-synodze a 12. generalnej synodze VELKD.

Kandidaća předstaja so na zjawnych zarjadowanjach dnja 4. meje w Pětrowej cyrkwi w Lipsku, 11. meje w Křižnej cyrkwi w Drježdžanach a 18. meje w Markowej cyrkwi w Kamjenicy. Započatk je stajnje w 19 hodź.

Jako Němc spomóžnje za Serbow skutkował

Před 300 lětami narodži so serbski gramatikar a słownikar Johann Friedrich Gottfried Schmutz

Johannej Friedrichkej Gottfriedej Schmutzej njebě do kolebki položene, zo stanje so ze serbskim gramatikarjom a słownikarjom. Nawopak, jako so 18. meje 1715 w Straßburgu narodži, směmy z teho wuchadžeć, zo nictó w jeho wokolinje njebě hišće ničo wo Serbach styšať. Jeho nan bě duchowny, swójba bě pobožna a podpěraše bratrowske hibanje w Elzaskej. Spočatnje wuknješe Johann Friedrich na złotnikarstwo, poda so pak 1736 do Halle, zo by so na pietistiskim wustawje Awgusta Hermanna Francki na studij teologije přihotował. Dwě léce pozdžišo zapisa so Schmutz za studij teologije na Jenaskej uniwersite, kotraž płačeše mjez bohosłowcami tehornja jako pietistisko-pobožna.

Wotchadnik Jenaskeje uniwersity a nawoda pietistiskeho wustawa w Žarowje (Sorau, džensa Žary) Gottfried Clemens nawabi Schmutza 1740 na službu do Žarowa. Nutřkownych rozestajenjow dla pak dyrbyše Clemens 1742 nawodnistwo wustawa zložić. Wón a jeho najwuši sobudželačerjo dyrbjachu šulu wopušćić. Na sporsředkowanje Clemensa poda so Schmutz tehodla w lécu 1742 do pobožnej rezideny Ebersdorf we Vogtlandže. Tam namaka přistajenje jako wučer we wustawje. Hižo kónc oktobra pak Ebersdorf zaso wopušćić. Gottfried Clemens bě Schmutza swojemu přecelej Friedrichkej Casparej von Gersdorfej doporučil. Tutón pytaše stajnje, wosebje pak wokoło léta 1742, jako so Klukšanski seminar na Wujězdžanski wustaw přeměni, pobožnych duchownych a wučerjow. Najskerje přistaji Gersdorf Schmutza spočatnje jako wučerja na wustawje. 1744 bu potom w Lipsku za fararja Wujězdžanskeje wosady ordiněrowany. Po jenož štyrjoch lětach w Delnim Wujězdže pak Schmutz lužicu zaso wopušćić a nastupi farske městno w Meuro blisko Wittenberga. Tam zemřě 26. septembra 1798.

Słownik a gramatika

Byrnjež jenož krótki čas w Serbach skutkował, zaslůži sej Schmutz wosebite spomnjeće. Napisa mjenujcy jako přeni Němc serbsku gramatiku a serbsko-němski słownik. Gramatika je datowana na léto 1743 a ma titul „Neue Probe einer Oberlausizisch=Wendischen Grammatic, hauptsächlich nach dem Budišinischen Dialect eingerichtet“. Słownik pod titulom „Probe eines Oberlausizisch Wendischen Woerter=Buchs“ zestaji mjez 1743 a 1745. Wobaj spisaj njebuštej čišćanej, předležitej pak we wšelakich wotpiskach, kiž so w Budyšinje, Drježdžanach a Zhorjelcu chowaja. 1840 da Lipšćanski bibliotekar Curt von Bose eksemplar Schmutzoweho słownika čišćeć. Kniha pak njenamaka wulki wothós,

Wšelake wotpiski gramatiki a słownika J. F. G. Schmutza, kiž so džensa w Serbskim institute w Budyšinje chowaja

Foto: SKA

dokelž ju Bose njebě přehladat a dokladnišo za čišć přihotował.

Swoju gramatiku zložić Schmutz na rěčnicu Jurja Mateja, je ju pak we wjele dypkach dale wuwiť a z příkladowymi tabulkami rozšeril. Słownik bě po příkladže tehdy sławneje wučbnicy tačonskeje rěče zestajiť. Słowa samsneho zdónka, kaž na příklad pisać, připisać, napisać, pismo atd., bě hromadže zestajiť a jim němski přeložk přidat. Tutón słownikowy princip so hač do džensnišeho w słownikach tačonsčiny abo starogreckšiny wužiwa – w rěčomaj potajkim, kiž chceš spěšnje a systematisce nawuknyć.

Jedne z njerozisranych prašenjow w sorabistice je datum nastaća wobeju džěłow. Schmutz wšak bě hakle kónc léta 1742 do Serbow přišoť. Je tuž zamóhť w běhu mało mėsacow serbsčinu nawuknyć a gramatiku kaž tež słownik spisać? Frida Měťšk bě tehodla tezu nastajiť, zo bě Schmutz hižo za swój Halleski čas pola Heinricha Mildy serbsčinu nawuknyť. Tole pak njeje prawdžepodobne, wšako bě Milde hižo 1739 wumřěť. Po mojim měnjenju bě Schmutz hakle kónc léta 1742, jako so do Serbow dósta, započat systematisce serbsce wuknyć. Móžno wězo je, zo je so hižo w Žarowje ze serbsčinu zeznať.

Poměrnje spěšne nastaće gramatiki kaž tež słownika hodži pak so na hinaše wašnje wujasnić: Młody wučer Schmutz při zestajenju wobeju knihow mjenujcy njebě sam, ale je so móhť na rěčny material zložić, kaž su jón prawdžepodobnje w Klukšanskim seminarje a we Wujězdžanskim wustawje wužiwali. Wšako wukubłachu so tam němscy studenća na serbskich fararjow, za což trjebachu wšelaki wučbny material k nawuknjenju rěče, kaž deklinaciske tabulki abo słowne lisčiny.

Wustaw w Delnim Wujězdže bě takrjec

organiske městno nastaća wobeju spisow. Tam předležese hižo wěsty wučbny material a zdobom trjebaštej so słownik kaž gramatika za džělo w šuli. Nimo teho bě na wustawje dosć šulerjow, kotrychž móžachu při bjezdwěla mnohich trěbnych pisanjskich džělach zaprijeć a kotřiž su při zestajenju wotpiskow pomhali. Přez generacije stej gramatika a słownik serbskim duchownym při jich džěle služioj. Handrij Lubjenski a Handrij Zejler sej wosebje Schmutzowu gramatiku wažeštaj. Wona tworješe zakład Zejlerjoweje čišćaneje rěčnicy z léta 1830.

Zwisk mjez Wujězdžanskim wustawom, kotryž bě Friedrich Caspar von Gersdorf w pietistiskim zmysle založiť, a nastaćom Schmutzowemu džělow so dotal njeje dosć wobkedžbowať. Je pak rjany příklad za to, kak je ze starosće wo šerjenje Božeho słowa zaběra ze serbskim słowom wurostła. Kolebka sorabistiki je w spomóžnym džěle serbskich duchownych pytać.

Wustajeńca we Wujězdže

Delnjowujězdžanske domizniske towarstwo chce z małej wustajeńcu na Johanna Friedricha Gottfrieda Schmutza a jeho sorabistiske džělo dopomnić. Wšitycy zajimcy su wutrobnje přeprošeni na wotewrjenje wustajeńcy njeđzělu, 17. meje, w 16.00 hodž. do něhdyšeho Schlecker-wobchoda wosrjedž wsy, hdžěz bě tež hižo na cyrkwiskim dnju wustajeńca wo serbskej holi widzeć. Wustajeńca je hač do 28. junija kóždu njeđzělu kaž tež swjatkownu pónđzělu wot 13.00 do 17.00 hodž wotewrjena. Termíny zwonka wotewrjenskich časow móžeja sej zajimcy z knj. Johannu Gruner pod telefonowym čisłom 035728 80214 abo přez majlku (johanna.gruner@gmx.de) wujednać. **Lubina Malinkowa**

Skomdžena šansa, předstajíc wěčny konflikt

„Mój wuměrjeny kraj“ wot Jurja Kocha znowa na serbskim jewišću

Na kóncu staj Kotjatka a Marija dom hižo wopušćiloj, wón w čornej sukni nawoženje, wona w Slepjanskej čornobělej drasće nje-wjesty, jako so njejapcy wróćitaj a do domu po krosna chwataj. Zadwělowanej spytataj přeco zaso krosna wuzběhnyć. Wone so njehibaja. Stary swět njehodźi so wuchować. Z wupraskom a ropotom so jewišćo začmi. Domske je so rozbuchnyło. Je wone Kotjatka a Mariju pod so pohrjebało? Čišina. Hakle po chwili so w žurli aplaws pozběhnje.

Z tutym sylnym wobrazom so předstaje nje Jurja Kochoweje hry „Mój wuměrjeny kraj“ na hłownym jewišću Němsko-Serbskeho ludoweho dźiwadła kónči. Je to jedyn z mało wokomikow inscenacije (režija: Lutz Hillmann), hdžez wona přihladowarja docpěje, jeho woprawdže hnuje.

Na spočatku widži přihladowar na jewišću wulku kulowatu tačel, na nej blido, křinju, stólcaj. Blido so po potrebjje do krosnow přeměnja. Woboje, blido k jědźi, krosna za džěto, je žiwjenski zakład Kotjatka, nana a stareje maćerje. Tutón mały, zanje-seny swět je wobdaty wot wysokeju, přewidneju poškulowateju scěnow, w nimaj přechody, durje. Scěnje so, je-li trjeba, wokoło tačele wjerćitej. Zawěratej swět, kiž přeměnja so w běhu inscenacije wjacore razy do hata wódnych mužow. Wokoło tuteho swěta so wšitko wjerći. Kołowokoło njeho so z pokročowanjom jednanja bóle a bóle z mocu tačel krajměrjerow zaštapuja, doniž jón cyle njewobdawaja. Wupuća njeje. Z jewišćowym wobrazom namaka inscenacija přeco zaso přeswědčiwje wobrazy za jednanje na jewišću, štož so wo počahach mjez jednacymi figurami sčezka rjec da.

Do zastarskeho holanskeho swěta zadbudža so wótře nawalni krajměrjerjo. Ste-reotypy na woběmaj bokomaj. Tu rjelpow-

scy, njehorni krajměrjerjo, tam hospodliwi, pokorni wobydlerjo hole. Čehodla so krajměrjerka Marija do Kotjatka zalubuje a wón do njeje, wostanje prosće hódančko. Spěšny seks za rubami to tola być njemóže?

Přihladowar prawje njewě, do kotreho časa je jednanje zapołożene. Do NDR-skeho? Abo hišće dale wróćo, jako běchu po wšem zdaću holenjo hišće z jednorým wašnjom žiwjenja spokojom? Ničo w inscenaciji na to njepokazuje, zo jedna so wo džensnišu situaciju. Tale šansa je so zapasła. Bychu-li krajměrjerjo subtilnišo wustupowali, Kotjatko moderniši byt, štó wě, snano bychmy potom woprawdže začić wo wěčnym konfliktce dóstali, štwórta inscenacija w běhu njecylych 40 lět by woprawdže woprawnjena była.

Dźiwadło je so rozsudziło, dialogi Kotjatka, nana a stareje maćerje do Slepjanskeje narěče přenesć. Samo Marija po trendze časa něšto słowow slepjanse wuknje. To je zasadnje móžno. Wsy Slepjanskeje wosady su džensa znowa wotba-

growanja wohrožene. W konkretnym padže pak je rozsud loskoćiwý. Inscenacija předstaja so jenož na wulkim jewišću w Budyšinje. Z wulkeho džěla wopytuja ju Horni Serbja, kotrymž je holanski dialekt cuzy, kotřiž maja čeže, jón rozumić. K temu přidže, zo runje w spočatnej scenje zrozumli-wosć prosće data njeje, dokelž so přewjele začićow na přihladowarja sypa. Wódny muž Zelenk wjerći so w haće, na poľpředwidne scěny hata je přidatnje widejo projicěrowane, hudźba, a runočasnje je dialog w Slepjanskej narěči z hłósnym zwukom zesyljny. To je prosće přewjele. Zastup do slepjanščiny na jewišću je přečezeny. Na předstajenju, kotrež wopytach, dóndže k skurilnej situaciji, zo sej Hornjoserbja sluchatka ze simultanym přeložkom do němčiny wupožčichu. To poprawom žadyn Serb nochce.

Při poklonjenju po předstajenju běchu hrajerjo přihladowarjam tak blisko kaž za cyły čas předstajenja nic. Škoda.

Marka Maćijowa

Zadwělowanej spytataj Kotjatka a Marija na kóncu hry krosna wuchować. Podarmo. Stary swět njehodźi so wuchować. Foto: NSLDž

Serbsko-łužiski počah do Fresacha

Připis k nastawkej Marki Maćijoweje „500 lět ewangelskeho žiwjenja w Korutanskej“ w měrcowskim wudaću Pomhaj Bóh

Zajimawe wuwjedženja awtorki wo małej, přewažnje ewangelskej wjesce Fresach w awstriskich Alpach njedaloko hłowneho města Korutanskeje Klagenfurt, kotrež tamni słowjenscy wobydlerjo Celovec mjenjuja, su mje pohnuli, dodawk napisać. Wjesne mjeno Fresach ma słowjenske korjenje: Ludžo su rjekli, zo leži sydlišćo „w brezach“. Krajina sewjernje řeki Drawy (Drau) pak je dawno hižo němsskorěčna. Ke gmejnje je so wosrjedž zašćeho lět-

stotka přidružil krotki, tola zajimawy serbsko-łužiski počah, kiž móht so – kaž wopyt Maćijec mandželskeju wobkruća – dale wjesć. W léće 1975 běch na mjezynarodnym zetkanju spisowacelow w juhosłowjanskim Portorožu zeznať profesora W. Nowotneho z Klagenfurta. Tón bě mi při wječornej bjesadze rjekł, zo organizuje kóžde léto w meji w Fresachu podobne schadźowanja literatow. Na nje přeprašaja „pisarjow“ ze wšelakich krajow, wězo tež z Němskeje, a woprašaja so mje, hač njebych so chcył tohorunja na nich wobdžěleć. Wotmołwich, zo bych rady přeprašenjam sčehowať, jeli Berlinski zarjad spisowacelskeho zwjazka přihłosuje. Na Fresachskim mje-

zynarodnym zetkanju spisowacelow léta 1976 přednosowach wo „serbskim pisanju“ a kelko je w nim němsskeho. Prezident kóždolětnych schadźowanjow Nowotny – na „wuchodnych“ poetach zajimowany – bě za radu džakowny. Tak wobdžělichu so serbscy spisowaceljo Benedikt Dyrlich, Beno Budar (wobaj z přednoškom), Kito Lorenc a Jurij Krawža na tamnišich sympozijach z často kontrowersnymi debatami. Ze smjerću prezidenta Nowotneho w léće 2000 so Fresachske zetkanja skónčichu. K někotrym hosćicelam sympatiskeje gmejny hač do džensnišeho kontakty wudžeržuju, mjez druhim jako mjezstop na jězbje do juha.

Jurij Koch

Zaso jutrowne spěwanje we Wuježku

Zdawaše so, zo budže njestajne a zymne wjedro martrowneho tydženja přez jutry trać. Njedźiwajo na to pjelnješe so jutrowničku „rano zahe, hdyž slóncó schadžeše“ krótko do šesćich Dejkec/Pawlikec dwór we Wuježku pod Čornobohom z wosadnymi a hosćimi z blišeje a dalšeje wokoliny. Bukečanska wosada běše zaso k jutrownemu spěwanju z nutrnošću přeprosyła. Tu- tón wožiwjeny stary naložk zwjesela so ro- scáceje woblubowanosće, tak zo lětsa pře- ni raz přihotowane programowe łopješka za wšěch njedosahachu. Někak połsta wopytowarjow bě so zhromadziło. Při rań- šim zmjerzku běchu wšitcy za wohenčk wosrjedź dwora džakowni. Hižo štwórty raz je so Krygarjec swójba zhromadnje z wosadnym fararjom Haenchenom wo wšě přihoty postarała.

Swjatočnosť runaše so wotběhej za- štych lět. Zahaji so z kěrlušom „Chrystus je stanył“. Po tym farar Haenchen přítom- nych němsce a serbsce powita. Sćěhowaše kěrluš „Wir wollen alle fröhlich sein“ a po tym serbske čitanje jutrowneho poselstwa po swjatym Marku na 16. stawje. Němski tekst hodžeše so z pomocu programowych łopješkow sćěhować. Dalšej kěrlušaj so spěwašej, němski „Gelobt sei Gott“ a serbski „Chrystus je stanył“. Mjez nimaj wukła- dowaše farar Haenchen jutrowne posel- stwo, přeni džěl krótko w němskej a wob- šěrniši džěl w derje zrozumliwej serbskej rěči. Próstwty běchu serbske a němske, Wótčenaš modleše so serbski. Dalšemu němskemu kěrlušej „Auf, auf, mein Herz“ přizamkny so žohnowanje w serbskej rěči.

Na połsta ludźi zhromadzi so jutrowničku rano na Dejkec/Pawlikec dworje we Wuježku pod Čornobohom k jutrownemu spěwanju.

Foto: J. Maćij

Na kóncu zanjesechu sej zhromadzeni „My džak cí, Jezu, dawamy“ a „Hdže su mi banty čerwjene“.

Hladajo na chłodne ranje běše tež lětsa zaso wot Krygarjec swójby poskićeny horcy kofej z jutrownym pječwom jako přikus jara witany. Tak wupjelni so přestawka hač k přichadej dujerjow pozawnoweho chóra, kotřiž zapiskachu před Dejkec/Paw- likec dworom jutrowne kěrlušy.

Na kóncu njech je podaty wothłós mandželskeju, kotraž so přeni raz jutrowničku rano we Wuježku wobdžělštaj: „Naju čehnje tam, hdžež so duch a kultura pěst-

jetej. Zerja so šěrjachu, jakož jědzechmoj w Trjebjeńcy pola ležownosće njeboh Jana Lohra nimo a dale do Wuježka na spěwa- nje a spominanje na jutrowny podawk. Ju- trowna atmosfera naju zaja wot přenjeho wokomika. Njeje čezko sej domyslić, kak so ludžo po hroznych podawkach tehdy před lěttysacomaj nadžijachu lěpšeho ča- sa – kaž so tež džensa nadžijeja při wšěch hrózbnosćach po wšěm swěće. We Wujež- ku spěwaše a rěčeše so serbsce – to nje- smoj w tej měrje wočakowałoj. Spěwacym Serbam so rady přidružimoj. Klětu budže- moj zaso we Wuježku.“ **Arnd Zoba**

Model Kilianoweho pomnika muzejej w Serbinje darjeny

Składnostnje 200tych narodnin fararja Ja- na Kiliana w léce 2011 postaji Serbske ewangelske towarstwo při cyrkwi w Kote- cach pomnik Jana Kiliana. Na iniciatiwu Ludwiga Sachsy zhotowi so po tym model tuteho pomnika, kotryž móžeja sej zajimcy pola Radworčana skazać. Jedyn tajki mo- del staj loni nazymu mandželskaj Ray- mond a Sandra Matthijetz z Texasa dariłoj serbskemu muzejej w Serbinje w spom- njeću na swych serbskich prjedownikow, wosebje na Sandrineho nana Leona Mon- roea Miertschina.

Leon Monroe Miertschin bě prawuk Handrija Měrcina a Hany Wićazec ze Žarkow w Kotečanskej wosadze. Handrij a Hana bštaj so 1831 w Kotecach zwrówałoj. Hromadže z fararjom Kilianom a mnohimi dalšimi Serbami podaštaj so ze swojej swójbu 1854 na łódzi „Ben Nevis“ na puć do Texasa, hdžež pak ženje njedóndžeštaj. Wobaj ducy po puću zemrěštaj, Handrij w irskim Queenstownje

a Hana něhdže na přejězdze přez morjo. Jeju wosyroćene džěci přiwza Chěžnikc swójba.

Tež Raymond Matthijetz ma swoje ko-

Sandra Matthijetz (srjedža) dari serbskemu muzejej w Serbinje model Kilianoweho pom- nika, kotryž bštaj Christel Berger a Achim Richter z Hornich Brusow na swojim wopyće loni nazymu z Łužicy sobu do Texasa při- wjezłoj.

Foto: TWHS

rjenje w Serbach. Prjedownicy jeho na- na, Matthijetzec swójbni, pochadžachu z Košle w Klětnjanskej wosadze. Swójbje jeho maćerje, Wićazecy a Mićkecy, bšej we Wukrančicach doma byłoj.

Matthijetzec mandželskaj staj džensa žiwaj jako wuměnkarej w texaskim Win- chesteru, wsy njedaloko Serbina. Tam wobhospodarjataj farmu, kotraž bě wot lěta 1890 we wobsydstwje Měrcinac swój- by, a bydliłaj w domje, kotryž bě jeju prje- downik Jan Kito Krawc něhdy natwaril. Wobaj staj aktiwnej sobustawaj serbske- ho towarstwa w Serbinje a hajtaj wuske zwiski do domizny swych prjedownikow. Hižo před wjac hač třomi lětdzesatkami, 1983, staj přeni raz Kotečansku cyrkej wopytałoj. Z teho časa staj wospjet we Łužicy na wopyće pobyłoj, posledni króć před lětomaj hromadže ze swojim synom a jeho přecelku. Lětsa w lécu chcetaj swój zloty kwas hromadže z mnohimi přecelami we Wukrančicach woswječić. **T.M.**

Sydomdžesat lět po Druhej swětowej wójnje

Z dopomnjenkow šulskeho hólca

Štwórtk, 19. apryla 1945, běše našej so-třiće Trawdli runje jedne lěto a sydom dnjow. Tutón dzeń dyrbjachmy so chcyjo nochcyjo na čekanje podač. Běchmy hižo připołdnju přeni króc spytali so na hłownu dróhu, kiž wot Minakała přez Nowu Wjes do Rakec wjedže, dóstač. Podarmo. Dróha běše zatykana z čekancami, z jich wozami a předewšěm tež z čekacymi wojakami a jich wójnskimi gratom. Wšo a wšitko čekaše před Rusami, kotrymž wšak běchu – štož hišće njewědzachmy – Polacy poboku.

Tuž podachmy so z našim wolacym wozom zaso dom. Njewědzachmy, što budže. Hanzlk, naš woł, smědžeše do hródže k tym třom kruwam. A naš wóz, nakładowany ze wšěm tym, štož měještej mać a wowka k přežiwenju za trěbne, steješe před wrotami. Naš Ukrainjan Michail Tereščenko, kotryž přewjele njerčeše, za to pak čím pilnišo a wušiknišo džělaše, běše naš čekanski wóz z třechu wuhotował. Běchmy hižo cyły čas na tajke wozy zwučeni byli, kotrež nastajnosći wot Jeńšec přez Nowu Wjes jeduce nam připowědzachu, zo tež nam bórže čekanje kčěje.

A so wě, zo njesu tute wozy jenož Nowu Wjes chětre za sobu wostajili, ně, tež pola nas, kiž my na kóncu wsy bydlimy, su zažili a na jednu nóc wotpočink pytali a dóstali. Jedna swójba ze Šleskeje wosta samo tři njedzele pola Šolcic-Šimanec, a to bě hižo tajke něšto kaž započatk lěta a lětdžesatki trajaceho přečelstwa.

Mjez čekancami pak běchu tež ludžo, kotrychž rěč tak prawje zrozumić njemóžachmy. Mužoj mějachu wysoke čorne čapki na hłowje a žónske běchu cuzu drastu woblékane. Pola nas w kuchni woni warjachu a pražachu. Wulke časce mjasa a kołbasu a cyble a papriku, wšitko mějachu sobu. Zwotkel drje woni běchu?

Jónu přenocowachu pola nas ludžo, kotřiž mějachu swójeho fararja sobu, zawěsće katolskeho. Sym sej spomjatkował, zo wón pola nas w kuchni na nanowym městnje sedžo so modleše. Naš nan bě dawno hižo wójnski jaty w Jendzelskej, hdžež njetrebaše hłód a druhu česnosť tradač kaž wbozy wójnsy jeći druhdže. Wo tym, štož nam doma w Nowej Wsy hrožeše, wón ničo njewědžeše. Chiba tola? Jendželčenjo chcychu najradšo němskich wójnskich jatych wobchowač, tola mjenje jako njewólnikow: Što ha hišće w Němskej chceće, tam je tak a tak wšitko rozbite, luta puscina!

„Wuswobodžerjo“ so bliža

Tamny štwórtk nawječor přijědže k nam Muchec Korla, Nowšanski „ortsbauernführer“, ze swójim kolesom a hižo w před-

chěži wón wołaše: „Činíce, zo fórt přindžeće, Rusa steji žno w Jeńšecach!“ Wo tym pak, zo budu Rusojo naši „wuswobodžerjo“, wo tym tehdom ničo njewědžeše. A tež wjele pozdžišo, jako smědžeše a dyrbješe so oficialnje, potajkim w zjawnosći jenož wo „wuswobodženju“ rěčeć a pisać, běše lěpje hubu stulić hač sej ju woparić.

Mać a wowka běštej hišće raz skót picaloj. Naš woł bu znowa zapřehnjeny. Wbohe skočo, hdy by rozum měło a wědzało, kak daloki a strašny puć na njo a nas čeka, da by zawěsće wósluka hrało a so spječowało!

Wulka sotra Erna, kiž bě potom nimale cyły puć wot Noweje Wsy hač do Sachsdorfa džěcacy wozyčk čišaća, mje na to skedźbni, zo smy tola kruwicu, jałojcu, sobu wzali a ju naposledk we Würschnitzu pola bura wostajili, zo by so nad njej smilił a ju sobu zastarał. Na wšitke nadrobnosće dyrdomdejskeho čekanja so wšak „Šimanec Hajnc“, kaž mi samo někotři tež w Rakecach rěkach, njedopomina. To a tamne pak je so hłuboko zaščěpiło a pře wšě lětdžesatki do pomjatka zaryło.

Poł nopaška

Na to, zo smy na příklad w Berbisdorfje pola dalšeho bura wo nólěh prosyli a w hródzi přenocowač dyrbjeli, njesym ženje zabył. Rano prošese naša mać burowku wo mloko za našu sotřičku – a wprawdže, burowka woprowaše poł nopaška mloka: „My wjace dać njemóžemy!“

Haj, a tam w Berbisdorfje sym połdra lětdžesatka pozdžišo hromadže z druhimi na tamnišej farje swóje katechetiske zwučowanja a pruwowanja absolwował. Hdyžkuli mjeno tuteje wsy slyšu abo čitam, spominam na woboje, na přenje želniwje a na druge wjesele.

Bohudžak njeběchmy cylički čas sami. Byštej-li mać a wowka samej z nami džěćmi na čekańcu wotjěloj, to či bychmy so što wě hdže zaso namakali.

Haj, dobri susodža ...

sej přeco pomhaja, w horju a we wjeselu sej stajnje blisko su.

Hdyžkuli na Kubicec, na našeju susodow, spominam, chcył najradšo rjec, zo tale pěseň z Weclihec hudźbustwornjery tež za njeju ptači. Wujej a čěce běchmy so přizamkli a tak přiwšěm derje tam a sem přišli. Derje tež bě, zo njeběchu nas naši Ukrainjenjo wopušćili, prajo: Njeh sej nětk sami pomhaja, a my smy tak a tak bórže z němskeje kwakle wuswobodzeni! Ně, tež woni njewědzachu, što budže a kak so sowjetscy wojacy jim napřečo zadžerža. Hač do Sachsdorfa su naš Mi-

chail a Kubicec Grigorij a jeho Oleksandra z hólcátkom wšitke čěže runja nam na so wzali.

Pola najwjetšeho bura załožichmy při deščikojtym wjedrje do dwora a tam wěsty čas wostachmy. Potom nas Čerwjena armeja dosćahny. Ukrainjenjo dyrbjachu nas wopušćić. Zalězechu na wojske awto a přeč běchu.

Přeč běše tež Kubicec wuj. Wón šwikny so do teho na swóje koleso a čěrješe, kaž nam pozdžišo powědaše, z němskimi wojakami do Českeje. Běchu to Schörnerowa mordarska cwólba a podobni wojacy, kiž chcychu so do rukow Američanow podač a božedla nic Rusow. Tež Kubicec wuj so Rusow boješe. Tydžen pozdžišo pak so nawróci, a nětk dyrbjachmy so na dompuć nastajić.

Ja wšak njesym Rusow jako tajkich zloduchow nazhonił kaž druzy. Na jich wobjed poľny sele a popjerja njezabudu, tež nic na kusk šokolady, kotryž sym wot jednoho z jich črjody dóstał.

Dušna žona w Jěžowje

Ducy dom smy tola znajmjeńša dwaj dnjej po puću byli. Wěm so jenož na jenički nólěh dopomnić. To běše w małej chězce w směrje do katolskich Serbow. Tam w Jěžowje nas tajka dobroćiwa smilna žónska do swójeho domčka witaše a nam wječer poskići: běrny z twarohom. Móhtrjec krónowanje wšeje dobroćiwošće běše: My smědzachmy naposledk do porjadneho toža z bělym počehnjennom.

Hdyžkuli mjeno Jěžow slyšu abo čitam, na tule dušnu Jěžowčanku spominam, zdomom pak tež na twarskeho mištra ze samsneje wjeski. Teho dyrbjach třinaće lět pozdžišo na městnje zeznač, hdžež so namaj woběmaj tak prawje lubiło njeje.

Zaso doma

Nazajtra smy so rano zahe při najrjeńšim nalětnim wjedrje na poslednju etapu swójeje čekańcy podali. Bórže běchmy w katolskich Serbach. Pola Jěžowčanki běchu jenož někotre wokna skóncowane byle, kak pak nětkole na serbskich wsach wupa-daše! Wšudžom stejachu a ležachu wójnske powostanki. Čłowječe čěla běchu hižo pochowane, tola mortwy skót šće tu a tam ležeše.

Šmjatychmy so přez dospołnje rozbite Nowoslicy. Mjez Nowoslicami a Jitkom móhtrjec na nas takachu. Črjoda muži w ciwilu da so do Kubicec zapřaha a wotwjedže konja. Kusateje liški běchu so rubježnicy nabojeli, tak zo móžeštaj Oskar a Elza znajmjeńša hišće z jednym konjom dale jěć. →

⇒ Jako hižo někotre dny doma běchmy, smy dolhe kolony z najwšelakoršimi wozami a samo z korejntami přez Nowu Wjes w směryje na Minakał čahnyć widželi, kiž běchu nakładowane ze wšej móžnej rubiznu. Nic jenož sowjetscy wojacy, tež tući ciwilisća słušachu do dobyčerjow, nic wšak do našich wuswobodzerjow. Nětk běchu čile na wšelake wašnje do Němskeje zawlečeni a do roboty nučeni ludžo z ranja tež wuswobodženi.

Ryby, ryby, Rusojo

Bórže po našim nawróće nawali so do našeje wjeski wulka šwita Rusow. Natwarichu na Nowšanskich łukach mjez Welsecami a Kubicecami swoje wulke wojerske stany. Njewěm hižo, kak dotho pola nas biwakowachu a kampérowachu. Po wšem zdaću je so jim w Nowej Wsy lubiło. Najprjedy mějachmy před nimi wulki strach, předewšěm žony a holcy. Naposledk mějachmy z jich přebytku tola hišće kusk wužitka. Rusojo jězdžachu ze swojimi jeepami a motorskimi po haćenjach a mjetachu ručne granaty do hatow a přiwrjezechu wanje a bowy poľne rybow ke Kubicecom, hdžež su potom řezali a pjekli a pražili a warili. Ja sym jim při tym přihladował, doniž mi jedyn z nich nóż

do ruki nještłóči a mi pokaza, kak mam ryby řezać. Lěta pozdžišo by snadź řekalo a do nowin napisane było, zo je so w Nowej Wsy pola Rakec sowjetsko-němsko-serbske zetkanje w duchu mjezynarodneho přecelstwa wotměło. Tak daloko pak hišće njeběchmy!

A Polacy?

Pólske jednotki, kotrež běchu hromadže z Rusami we Łužicy wojowali a swoje krawne slědy zawostajili, buchu traš bórže zaso wróćo pósłane. My smy pólskich wojakow wobkedžbowali, zo přez Nowu Wjes zaso wróćo jědu. Znazdala jenož. Njebychmy sebi zwěrići so tam něhdže při dróze stupić a na nich wudžerać.

Wěm so jenož na jeničke zetkanje z pólskim wojakom dopomnić. To tež lědma minutu abo dvě traješe. Běchmy so runje z čěkanja nawróćili a stejachmy hišće pľakajo a bjezradni před našim dworom. W tym wokomiku wujědže pólski wojak z dwora, pozasta a woprašo so, hač je to naše. Zawróći so a wottorhny wot durčkow wulki plakat a šwikny so zaso na swoje koleso a wotjědže. Džensa bych rady wědžec chcył, što bě na plakaće napisane było. Tež ta wulka pľachta z někajkim hesłom, kiž bě na třěše našeho domskeho přičinje-

na byla, by mje džensa zajimowala. Wěm so jenož na bětu a čerwjenu pólsku barbu dopomnić.

Pľachta ležeše potom, jako běchmy ju dele sčahnyli, na łubi mjezy wšitkim čaporom a njerjadom. Wowka Lejna zadžěła, jako so zaso kusk wěšćišo čujachmy, na zahrodže woheń a přewostajili wšitko, štož běchu nam skóncowaneho a zanjerodženeho nanosyli, pľomjenjam, tež pľachtu.

Škoda, zo njebě ničtóz z fotoaparatom wšitko „zapopadnył“! A štož tajki aparat wobsedžeše, so snadź boješe, zo móhli jich druzy, wosebje cuzy wojacy, wobkedžbować. Bórže wšak běše řeč wo „Sibirskej“ a wo „wothólwanju“ ...

My Nowšenjo sej njejsmy spomjatowali, što bě tamny pólski wojak był, kotrehož row bliskeho našeho domu bě. Jeho mjeno bě tola z módrej wolijowej krydu na tafličce napisane było. Rjaneho dnja klečestaj před rowom muž a žona. Staršej pólskeho wojaka? My smy jenož kusk wokoło rózka kukali. Njeby to naša křescanska winowatosć byla, teju čłowjekow do domu prosyc? Ně, strach bě přewulki, kóždy so cuzeho boješe – něšto dnjow po skóncěnjewojny, po wuswobodžěnjewojny z dwanaćelětneho bruneho knjejestwa.

Hinc Šolta

Jutrownu swěčku wudebili

We Witaj-pěstowarni „Milenka“ w Rownom knježeše 25. měrcu dojutrowna atmosfera. Wosadna fararka Jadwiga Malinkowa bě k předšulskim džěćom přišła, zo by hromadže z holcami a hólcami jutrownu swěčku z tradicionelnymi symbolemi wudebiła. Do toho powědaše jim z pomocu serbskeje džěćaceje biblije jutrownu sta-

wiznu wo wumrěću a horjestawanju Jezusa Chrystusa.

Jutrowničku rano zaswěćichu jutrownu swěčku na nutrnosći w pohrjebnišćowej kapale w Rownom. Wottam přenjesechu ju do cyrkwyje w Slepom, hdžež ma nětko hač do přichodnych jutrow swoje městno.

Joachim Rehle

Z fararku Jadwigu Malinkowej wudebichu džěći Rownjanskeje pěstowarnje jutrownu swěčku a slyšachu wot njeje wo jutrownym poselstwje. Foto: J. Rehle

Pomnik wurjedženy

Radworčan Ludwíg Sachsa při rjedženju Kilianoweho pomnika w Kotecach Foto: priw.

Z mócnym prudom wody je Ludwíg Sachsa z Radworja srjedž jutrownika wurjedžil pomnik za fararja Jana Kiliana při Kotečanskej cyrkwi. Na zornowcowym kamjenju, wosebje na jeho slóncu wotwobročenej sewjerneje stronje, běchu so w běhu časa nazeleń mochi a algi nasadžili, tak zo pomnik z městnami hižo njebě nahladny dosć. Tole zwěsćo bě Radworčan iniciatiwu wuwil a po dorěčenju z kamjenjećesarjom Björnöm Härtinom w Budyšinje a wosadnym fararjom Albrechtom Ehrlerom w Hrodzišću wurjedženje kamjenja namjetował a z pomocu knjeza Gepperta z Kotec něšto dnjow po jutrach wuwjedł. Serbske ewangelske towarstwo, kotrež bě pomnik w léće 2011 postajilo, džakuje so knjezej Sachsy za jeho zasadženje. T.M.

Powěšće

Z wěže Smječkečanskeje cyrkwy wotewzachu 21. apryla kříž a kulu. Woboje ma so w přichodnych tydženjach wot Rjenčec firmy w Dobrošicach restawrować a znova pozłóć. Wobnowjenje je móžne džakowano darej njeboh Joachima Richtera, kotryž bu 1946 w Smječkecach konfirměrowany. Foto: MB

Poršicy. Tři železne zwozy z lěta 1949 zaklinčachu jutrownu pónđzelu posledni raz z wěže Poršiskeje cyrkwy. Tydžeň pozdžišo, 13. apryla, je z pomocu wulkeho kрана z wěže wzachu a na za nje přihotowane wuplestrowane městno na kěrchowje blisko cyrkwy stajichu. Železne zwozy maja so z nowymi mjedžanymi narunać, kiž běchu so hižo loni w Lauchhammerje leli. Poswjećenje třoch nowych zwonow wotměje so na němsko-serbskich kemšach njedželu, 10. meje. Přeni raz zaklinčec budu nowe zwozy hromadže z małym mjedžanym zwonom z lěta 1919, kotryž so na wěži wobchowa, njedželu po swjatkach, 31. meje.

Horni Wujězd. Po čezkej chorosći zemře 18. apryla farar n. w. Ralf-Ekhard Schätze. Swoje přenje farske městno bě meř w Hornim Wujězdze, hdžež bě wot lěta 1982 do 1989 z wosadnym fararjom. 1989–2001 skutkowaše jako teologiski studijny nawoda Ewangelskeje wysokeje šule za cyrkwisku hudžbu w Halle a po tym hač do 2013 jako farar a dušepastyr w Pfeifferskich wustawach w Magdeburgu. Ja-

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiśc: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.

ko wuměnkar nawróci so do Hornjeje Łužicy a zasydli so w Budyšinje, hdžež móžeše lěta w februaru hišće swoje 65. narodniny woswjećić. Žarowska swjatočnosć za njeho wotměje so pjatk, 8. meje, w 15 hodž. w Tuchorskej cyrkwi w Budyšinje. Chowanje popjelnicy budže pozdžišo w Berlinje.

Kalawa. W tudyšej cyrkwi přednošowaše dr. Madlena Norbergowa 22. apryla wo serbskim cyrkwiskim žiwjenju w Delnjeje Łužicy w zašłosći a přitomosći.

Wóspork. Z lětušim 1. junijom poda so tudyši farar Bernd Görk na wuměnk. Wot lěta 2008 bě wón z fararjom we Wósporku, kotryž přišluša mjeztym Hrodžišćanskeje wulkowosadže. Jeho rozžohnowanje budže swjatkownu pónđzelu, 25. meje, w 9.30 hodž. na Božej službje, kotraž wotměje so składnostnje tradicionalneho dnja młynow w delnim młynje we Wósporku.

Dary

W měrcu je so dariło za Pomhaj Bóh 42 eurow a trójce 12 eurow. Bóh žohnuj dary a darcelow.

Spominamy

Před 190 lětami, 31. meje 1825, narodži so **Handrij Běrka** jako syn maheho žiwnosćerja w Šekecach pola Kubšic. Wón wopyta ludowu šulu w Rachlowje a po tym cyrkwisku šulu w Bukecach, hdžež bu 1839 konfirmowany. Mjeztym bě skrótko pobyl na Budyskim gymnaziju, kotryž pak bě smjerće nana dla hižo bórže zaso wupušćić dyrbjat. Wón wosta čas žiwjenja na staršiskim statoku w Šekecach, hdžež bydleše jako nježenjenc hromadže z maćerju a naposledk sam we wuměnkarskej stwičce. Duchownje trochu zamyleny, přebywaše wěsty čas na hojenju w klinice na Sonnensteinje w Pirnje. Do rjadowaneho džěta so njehodžeše, tuž pěstowaše swoje mnohe zajimy. Kupi sej wjele knihow, wuknješe grjeksku a hebrejsku rěč a zaběraše so z astronomiju. Z młodych lět sem pisaše serbske basnje wo nabožnych temach kaž tež wo lubosći a přirodže, kotrež da wosebje w Serbskich Nowinach wozjewić. 1859 wuda w Budyšinje mału zběrku swójskich twórbow pod titulom „Sydom nowych duchownych kěrlušow“. Wjacore jeho pěsnje přiwzachu so pozdžišo do „Cionskich hłosow“, wot Serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa wudateje kěrlušoweje zběrki. Handrij Běrka zemře krótko do swojich 78. narodnin dnja 29. meje 1903 w Šekecach a bu w Bukecach pochowany. T.M.

Přeprašujemy

03.05. Kantate

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink)

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

09.05. sobota

15.00 ekumeniske wosadne popołdne w Drježdžanach w cyrkwi swj. Jozefa na Rehefeldskej (sup. Malink)

10.05. Rogate

10.00 dwurěčne kemše w Poršicach z poswjećenjom zwonow (sup. Malink, farar Ehrler)
14.30 wosadne popołdne w Slepom (fararka Malinkowa)

13.05. srjeda

19.00 Rakečanska bjesada we farskej bróžni

14.05. Bože spěće

09.30 dwurěčne kemše w Malešecach w cyrkwi (sup. Malink, farar Noack)

17.05. Exaudi

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Rummel)
16.00 wotewrjenje wustajeńcy wo J. F. G. Schmutzu w bywšim Schleckerwobchodže w Delnim Wujězdze

21.05. štwórtk

18.30 Bukečanska bjesada na farje

24.05. 1. džeń swjatkow

09.30 dwurěčne kemše w Hodžiju (farar Rummel)

25.05. 2. džeń swjatkow

09.30 dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom w Slepom (fararka Malinkowa, M. Hermaš)
14.00 namša w Turjeju (farar Pječ)

31.05. swjedenj Swjateje Trojicy

09.30 dwurěčne kemše na Šusterec statoku w Trjebinje (M. Hermaš)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

07.06. 1. njedžela po Swjatej Trojicy

10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink)